

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2022. gada 29. jūnijā

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (NKMP) Rīgā, Pils ielā 22 (sēde notiek klātienē un attālināti).

398. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: **Padomes locekļi:** J.Asaris, A.Kronbergs (attālināti), J.Dambis, I.Purmale, A.Kušķis (attālināti), A.Ancāne, A.Lapiņš, V.Brūzis, I.Tapiņa (attālināti), B. Moļņika

I. Purs
I. Jekale (attālināti)
P. Blūms (attālināti)
I. Markuse (attālināti)
M. Levina (attālināti)
E. Ozola (attālināti)

Projektu pārstāvji:

Pēteris Druķis "Bererix"
Andis Linde "Bererix"
Emilie van Look "Bererix"
Franceska Moglia "Bererix"
Viktors Valgums SIA "Zenico Projekts"
Eduards Krūmiņš AS "Brīvības 120"

Sēdi vada: A.Kronbergs, A.Lapiņš
Sēdi protokolē: L. Zonne-Zumberga
Sēdi atklāj: 14.00

1.

Padomes 398. sēdes darba kārtība (pielikums nr. 1)

Padome apstiprina 398.sēdes darba kārtību.

2.

Padomes 399. sēde

Padomes 399.sēdi sasaukt 2022.gada 20. jūlijā plkst. 14.00.

3.

Jahtkluba un daudzfunkcionāla atpūtas kompleksa Eksporta ielā 1A, Rīgā projekts; Iesniedzējs: Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments;

Sēdes vadību pārņem A. Lapiņš.

V. Brūzis informē par projektu, tajā veiktajām izmaiņām, iezīmējot ka iepriekš risināts jautājums par caurskatāmību un saskarsmi ar Anatomikuma laukumu. Uzsver, ka pastāv noteikta būvlaide, tajā pašā laikā tiek noteikti ierobežojumi, norāda uz kompromisa nepieciešamību. Argumentē par labu piedāvātajam projektam. Informē, ka būvvalde projektu atbalstītu.

A. Kušķis sniedz ieskatu plānošanas noteikumos, kas paredz Andrejostas krastmalas teritorijas attīstīšanu kā publisku ārtelpu, papildus, teritorijā ietilpstot daļai Eksporta ielas un Andreja dambja, pieļaujot ar kuģniecību saistītu stacionāru, brīvdzīvību ēku

būvniecību. Norāda, ka projektā jāvērtē apbūves ietekme uz Vecrīgas siluetu no Daugavas akvatorijas. Informē par teritorijas plānojumā noteiktās publisko ēku apstādījumu teritorijas funkciju - nodrošināt savienojumu starp esošo un jaunveidojamo publisko parku teritoriju un Daugavas krastmalu. Informē par būvlaidi un teritorijas apbūves priekšlikuma vēsturi. Diskusijās aicina īpaši pievērst uzmanību kanālmalas apstādījumu joslas saiknei ar Daugavu un gājēju plūsmas ērtam risinājumam.

ARHIS arhitektu pārstāvis informē padomi par projekta plānošanas vēsturi un vizuāli prezentē projektā plānotās izmaiņas, norādot, ka ievēroti visi noteikumi un prasības. Demonstrē caurskatāmības risinājumu, kas panākts caurredzamības tuneļus papildinot ar stiklotu fasādi abās ēkas pusēs. Saskaņošanai ar Vecrīgas siluetu, ēkas siluetu paredzēts veidot ar ieliektu līniju, kas būtu uzskatāms no ūdens puses un risinot būvapjoma monotonumu.

A. Lapiņš aicina padomi diskutēt.

I. Jekale (NKMP) komentē ar būvapjoma augstumu un garumu saistīto problemātiku. Aplūkojamajā teritorijā esot saglabājama zaļās joslas saikne ar Daugavu. Norāda uz pretrunām plānošanas dokumentos. Bilst, ka, paceļot apskatāmās vietas vērtību, nedrīkstētu samazināt apkārt esošo citu vietu vērtību.

I. Pūrs norāda uz pretrunīgi interpretētu detālpilnojamu. Uzskata, ka piedāvātais risinājums šķeltu pilsētībūvniecības vērtību, kas tika ilggadēji nostiprināta, lai saglabātu zilzaļo pilsētas kanāla apstādījumu loku un risinājums būtu jārada raugoties ilgtermiņā.

A. Kušķis pauž viedokli un argumentē, kāpēc stāvu skaits un ēkas augstums esot pamatoti.

Padome diskutē par objekta radīto ierobežoto redzamību no dažādiem skatu punktiem.

V. Brūzis norāda, ka jebkurš aizliegums esot pamatoti jāargumentē.

I. Pūrs atkārtoti uzsver, ka noteikumi interpretēti pretrunīgi.

V. Brūzis min, ka pie jahtu piestātnes nepieciešamas apkalpojošās būves. Uzsver, ka nedrīkst aizliegt būvniecību, nedodot rekomendācijas, turpmākās rīcības virzienam.

B. Moļņika pauž, ka nebūtu ieteicams radīt izredzēto teritoriju, jo Bulvāru loka noslēgumā Daugavai būtu jābūt pieejamai ikvienam, nevis tikai jahtu kluba biedriem. Neatkarīgi no tā, vai fasāde būtu stiklota, šī būve kļūtu kā Daugavu aizsedzošs mūris, būtu nepieciešams plašākai sabiedrībai pieejams ceļš pie Daugavas.

J. Dambis norāda uz situācijas sarežģītību un sniedz ieskatu vēsturē, atzīmējot Rīgas vēsturiskā centra plānojuma struktūras vērtību-īpaši izceļot kanālmalas apstādījumu savienojumu ar Daugavu. Apskatāmajā teritorijā vēsturiski esošā jahtu ostas funkcija kalpojusi par iemeslu atļaujai veikt būvniecību, taču sākotnēji iecere paredzējusi vairākus nelielus apjomus neradot vizuālu barjeru. J. Dambis atzīst, ka piedāvātā arhitektūra ir laba un apsvaicama, taču neatbilst konkrētās vietas īpatnībām. Norāda, ka vietas nozīmība pilsētas plānojumā ir pārāk svarīga, lai pieļautu kļūdas un pauž viedokli, ka apbūvei vajadzētu sastāvēt no atsevišķiem objektiem, kas neveido vizuālu barjeru.

V. Brūzis norāda uz nepieciešamību skaidrot, kas ietverts zem vārda "Jahtklubs".

I. Pūrs norāda, ka aplūkojamā teritorija esot vienīgā vieta krastmalā, kur atļauta apbūve un neesot atbalstāms, ka piedāvātajā projektā rosināta maksimāli intensīva teritorijas izmantošana.

ARHIS arhitekti komentē, ka ēka un ieskaujošā teritorija nekādā veidā nebūšot noslēgta no sabiedrības un ikviens varēsot baudīt ainavu ar jahtām. Uzskata, ka projekts uzlabotu zonu, padarot to pieejamāku visai sabiedrībai un tūristiem.

B. Moļņika, runājot līdzībās, norāda, ka aplūkotais risinājums piedāvājot iespēju uz Daugavu skatīties it kā caur brillēm, taču vērtīgāk būtu redzēt upi bez tām.

Padome turpina diskusijas par pieļaujamo apjomu un alternatīvām.

A. Ancāne apsvaic mēģinājumus veidot kvalitatīvu vidi un piekrīt, ka šādas funkcijas būve minētajā vietā būtu nepieciešama. Pauž viedokli, ka pret pilsētu minētais apjoms vizuāli nestrādājot, arī no putna lidojuma esot redzams garš, monolīts apjoms. Uzsver, ka Rīgā, kā vēsturiskā ostas pilsētā, ūdensmalas risinājumu esot jāmeklē atbildīgi un nebūtu vēlams veidot noslēdzošu parapetu pret upi. Aicina veidot telpiski sadalītus apjomus.

J. Asaris pievienojas A. Ancānes un J. Dambja viedoklim.

I. Tapiņa pauž atbalstu piedāvātajam būvprojektam.

Padome diskutē par vārda "brīvēstāvošs" interpretāciju, caurskatāmības problemātiku un ēkas funkciju. I. Purmale aicina izvērtēt caurskatāmības risinājumus, apsverot kompromisus, piemēram, trīs apjomus ar koridoru pirmā stāva līmenī.

A. Lapiņš, apkopojot viedokļus, norāda, ka galvenā problēma skarot caurskatāmību un esot jāveido lielāka sasaiste ar krastmalu. Norāda, ka pašlaik redzamas pretrunas starp normatīviem, iecerī un pašreizējo ieceres interpretāciju.

ARHIS arhitekti pauž viedokli, ka nepiekrīt izteiktajai kritikai par pilsētas nodalīšanu no akvatorija, kā arī uzsver, ka projekts paredzot turpināt esošo koku rindu, taču konkrētas koku vietas plānojumā neesot iezīmētas, jo neesot izpētītas pazemes komunikācijas. Pauž viedokli, ka atklātu vietu pie ūdens esot daudz, kādēļ neesot peļami veidot, kaut sabiedriski pieejamu, tomēr intīmāku zonu pie ūdens.

Padome balso par lēmumu: atbalstīt piedāvāto projekta "Jahtkluba un daudzfunkcionāla atpūtas kompleksa Eksporta ielā 1A, Rīgā" ieceres risinājumu.

	Par	Pret	Atturas
J. Asaris			1
J. Dambis		1	
A. Ancāne		1	
A. Kušķis		1	
A. Lapiņš			1
I. Purmale			1
I. Tapiņa	1		
V. Brūzis	1		
B. Moļņika		1	
A. Kronbergs			1
	2	4	4

Balsojuma rezultāts:

Par: 2;
Pret: 4;
Atturas: 4;

Padomes lēmums: Lēmums nav atbalstīts.

4. Rīgas pils Kastelas Dienvidu fasāde; Iesniedzējs: NKMP;

Sēdes vadību pārņem A. Kronbergs.

NKMP pārstāvis P. Blūms informē padomi par priekšlikumu neveidot jaunu apmetumu uz restaurācijas projekta īstenošanas laikā atklātā 16.gs. mūra Rīgas pils Kastelas Dienvidu fasādē.

J. Dambis pauž aicinājumu atteikties no sākotnēji paredzētā risinājuma, un atjaunot fasādi, orientējoties uz 16.gs. autentiskumu. Uzsver, ka šāda pieeja Eiropas praksē nav neierasta.

I. Markuse vizuāli prezentē projekta sākotnējo versiju un iezīmē izmaiņas. Izskaidro, ka fasādes atrašanās vieta, vērsta pret Daugavas gāti un abās pusēs noslēgta ar torņiem, netraucēs pārējai, 19.gs. fasādes uztverei.

Padome diskutē, pārrunājot metodes, izmantotas citās viduslaiku pilsīs Latvijā, kā arī savstarpēji salīdzinot Rīgas pils fasādes. Tiek secināts, ka projekta ietvaros aplūkojamā Kastelas Dienvidu fasāde ir unikāla un ar visaugstāko 16.gs. autentiskuma līmeni. I. Markuse atkārtoti uzsver, ka apspriestais projekts skar tikai Dienvidu fasādi. Tiek pārrunāts, vai neradīsies fragmentārisma problēma saistībā ar 19.gs. pārmūrētajām logailām. J. Dambis papildina, ka skatoties uz starptautiskiem dokumentiem, senos objektos stila vienotība restaurācijā neesot pašmērķis.

Padome balso par lēmumu: Padome atbalsta ieceri neatjaunot apmetumu uz Rīgas pils Kastelas Dienvidu fasādes, atstājot atsegtu 16.gs. mūri.

	Par	Pret	Atturas
J. Asaris	1		
J. Dambis	1		
A. Ancāne	1		
A. Kušķis	1		
A.Lapiņš	1		
I. Purmale	1		
I.Tapiņa			1
V.Brūzis			1
B. Moļņika	1		
A. Kronbergs	1		
	8	0	2

Balsojuma rezultāts:

Par: 8;
Pret: 0;
Atturas: 2.

Padomes lēmums: Padome atbalsta ieceri neatjaunot apmetumu uz Rīgas pils Kastelas Dienvidu fasādes, atstājot atsegtu 16.gs. mūri.

5.

Esošās Rīgas Centrālās stacijas galvenās ieejas mezgla (fasādes stiprināšana, eskalatoru izvietojums, jumta publiskā pieeja un risinājumi); Iesniedzējs: SIA "BERERIX"

Padome vienojas par izmaiņām darba kārtībā.

Sēdes vadību pārņem A. Lapiņš. Sarunai paredzēts konsultatīvs raksturs.

"BERERIX" pārstāvji lūdz iespēju izteikties angļu valodā, jo projekta izstrādātāju komanda pārstāvēta starptautiski.

E. van Luka, arhitektūras darba vadītāja, demonstrē prezentāciju ar projektā veiktajām izmaiņām. Prezentācijā tiek iezīmētas visas paredzētās izmaiņas no pagriba līdz jumta līmenim, daļa risinājumu tiek skaidroti ar nepieciešamību ievērot "Rail Baltic" izvirzītās prasības, īpaši izceļot vajadzību nodrošināt augstu trieciennoturību eksploziju gadījumā radīt atbilstošu gājēju plūsmas regulāciju. Tiek skaidrots kuri ēkas vēsturiskie elementi kādā veidā tiksot saglabāti, atjaunoti un atkārtoti iekļauti pārbūvētajā ēkā. Īpaši tiek izcelts asimetriski veidots jumta risinājums, paredzot izveidot publisku terasi un biznesa klases uzgaidāmo telpu.

Padome lūdz precizēt vēsturisko elementu saglabāšanas plānu, rodas iebildumi pret potenciāli nepietiekamu restaurēšanas iespēju izmantošanu. Tiek aicināts maksimāli saglabāt *terrazzo* grīdas plāksnes, izvairoties no kopiju veidošanas. Padomes locekļi pārrunā vēsturiskā uzraksta "RĪGA" neona burtu izmantošanas variantus, kā arī aicina pārskatīt ideju veidot vēsturisko burtu kopijas un izvērtēt iespēju izmantot neona tehnoloģiju. A. Lapiņš norāda, ka klasiskais mantojuma saglabāšanas ceļš esot maksimāli saglabāt oriģinālos elementus.

Padomes pārstāvji diskutē par projektā paredzēto centrālās ieejas likvidēšanu, saglabājot vien sānu ieejas. V. Brūzis uzskata,

ka ieejas likvidēšana būšot zaudējums ēkai. J. Dambis norāda, ka centrālās ieejas likvidēšana neesot labs risinājums un tas būšot jūtams ilgtermiņā. Viedoklim par projekta uzlabojumiem ar jauno eskalatoru risinājumu un firmas zīmes neona tehnoloģijas saglabāšanu, eksponējot vismaz interjerā, pievienojas arī A. Kušķis. Projekta veidotājiem padome lūdz atkārtoti izvērtēt piedāvāto asimetrisko jumta risinājumu, norādot, ka radīt asimetriju oriģināli simetriskā ēkā ir grūts uzdevums, pauž bažas vai paredzētā jumta terase tiešām izdosies publiski pieejama.

Padome atzīst, ka projektā rasti daudzi veiksmīgi risinājumi, aicina ņemt vērā ieteikumus.

Jautājums izskatīts kā konsultatīvs, balsojums netiek veikts.

6. Daudzdzīvokļu dzīvojamā ēka, Rīgā, Brīvības ielā 120; Iesniedzējs: NKMP;

Sēdes vadību pārņem A. Kronbergs.

M. Levina ievada sarunu, atgādinot klātesošajiem par zemesgabala apbūves vēsturi. 2017.g. tika izsniegta būvaļauja, taču 2018.g. projekts ticis iesaldēts.

SIA "Zenico Projekts" pārstāvis V. Valgums un AS "Brīvības 120" pārstāvis E. Krūmiņš skaidro, ka SIA "Zenico Projekts" nebija konkursa uzvarētāji, projekts, kā komplekss, un autortiesības tikuši pārpirkti no 2017.g. konkursa uzvarētājiem. Projekta pārstāvji skaidro, ka pasūtītāji, ekonomiskās situācijas dēļ, nespējot īstenot oriģinālo projektu, tādēļ SIA "Zenico Projekts" pieaicināta izstrādāt izmaiņas.

V. Valgums vizuāli prezentē projektu, iezīmējot un pamatojot paredzamās izmaiņas, kuras izstrādāja SIA "Zenico Projekts". Tiek skaidrots, ka pēdējā uz zemesgabala pastāvējusī kultūrvēsturiski vērtīgā ēka esot nojaukta oriģinālā projekta ietvaros, paredzot rekonstrukciju ar demontāžas metodi, taču pašlaik projekta attīstītāji neieskatot kā racionālu risinājumu veidot vēsturiskās ēkas repliku. Projekts paredzot būvēt lielāku pagalma ēku ar mazas kvadrātūras dzīvokļiem, neizbūvēt pazemes autostāvvietu, taču izveidot plašas velo novietnes un labiekārtotu zaļo zonu.

A. Kronbergs piebilst, ka projekts ievērojami mainījis tēlu, aicina uz diskusiju.

E. Krūmiņš norāda, ka ielas ēku pasūtītāji vēlētos īstenot kā oriģinālajā konkursa projektā paredzēts, taču saistībā ar izmaksu apjomu, tikai izbūvējot lielāka apjoma pagalma ēku, projekts nenestu zaudējumus.

A. Kušķis pauž bažas par nepietiekamu ārtelpas izmēru, saistībā ar potenciāli lielo iedzīvotāju skaitu.

E. Krūmiņš apliecina, ka apzinoties problēmu un esot paredzēts meklēt risinājumus sadarbībā ar ainavu arhitektiem.

V. Brūzis aicina diskutēt par jautājumu, vai aplūkojamais projekts uzskatāms kā pārmantojams no 2017.g.

A. Lapiņš pamet sēdi, saistībā ar laika trūkumu.

V. Valgums skaidro, ka konkursa pārmantojamības jautājums diskutēts RDPAD padomē un pauž viedokli, ka jauns konkurss nenestu ievērtības vērtas izmaiņas projektā. Uzsver, ka citu risinājumu neesot.

E. Krūmiņš pauž viedokli, ka Eiropas prakse pieļaujot ievērojamas atkāpes no konkursā uzvarējušā projekta, ja mainījušies ekonomiskie apstākļi.

J. Dambis iezīmē situācijas sarežģītību, atsaucoties uz zemesgabala vēsturi. Tiek atgādināts, ka sākotnējā projektā bijusi iecere saglabāt vēsturisko ēku, to demontējot un atjaunojot, izmantojot oriģinālus vēsturiskos materiālus. Iepriekšējais risinājums ticis atbalstīts saistībā ar paredzēto vēsturiskās ēkas saglabāšanu, savukārt pašreizējais risinājums apbūves mēroga, rakstura un izvietojuma dēļ ir pilsētvidē neiederīgs.

E. Krūmiņš skaidro, ka ekonomiskās situācijas dēļ neesot iespējams izvēlēties atjaunot vecu ēku un labāks risinājums esot radīt jaunu un praktisku būvi.

J. Dambis lūdz informāciju par demontētās ēkas saglabātiem materiāliem.

E. Krūmiņš skaidro, ka vēsturiskie ķieģeļi, saistībā ar ugunsgrēku, kas bijis ēkā, esot sadrupuši un neesot vairs izmantojami.

J. Dambis komentē, ka šādi procesi esot jākārtō juridiski un jāpierāda.

Saistībā ar A. Kušķa nepieciešamību priekšlaicīgi pamest sēdi, A. Kronbergs nolasa A. Kušķa rakstiski pausto viedokli, kurā tiek pausts atbalsts projektam, minot ka situācijā, kāda izveidojusies, neesot loģiska pamatojuma atjaunot vēsturisko ēku kopijas veidā.

V. Brūzis norāda, ka būvprojoms esot pārāk masīvs un iespiests, informē, ka RDPAD padome projektu neesot atbalstījusi.

B. Moļņika pauž, ka piedāvājums šķietot simpātisks, tomēr atzīstot J. Dambja un V. Brūža iebildumus, kādēļ projekts neesot atbalstāms.

A. Ancāne pauž, ka neesot saskatāma harmoniska pēctecība konkursa rezultātā apstiprinātajam projektam. Brīvības ielas ēkas apjoms esot labs, taču paredzētās pagalma ēkas apjoms – pārlietu milzīgs. Atgādina, ka Rīgas vēsturiskajā centrā esot jārespektē vēsturiskā struktūra un tas attiecoties arī uz pagalma apjomiem, kādēļ projekts neesot atbalstāms.

J. Asaris pauž izpratni par pasūtītāju nostāju, taču norāda, ka vienošanās tomēr paredzēja ēkas atjaunošanu no vēsturiskajiem materiāliem, kas bijis pamata iemesls iepriekšējā projekta atbalstīšanai. Aplūkojamais piedāvājums vēl neesot atbalstāms.

I. Purmale pievienojas V. Brūža viedoklim

Padome balso par lēmumu: atbalstīt SIA "Zenico Projekts" un AS "Brīvības 120" piedāvāto jaunbūves projektu daudzdzīvokļu dzīvojamai ēkai Rīgā, Brīvības ielā 120.

	Par	Pret	Atturas
J. Asaris		1	
J. Dambis		1	
A. Ancāne		1	
A. Kušķis	1		
A.Lapiņš (aizgāja)			-
I. Purmale		1	
I.Tapiņa (aizgāja)			-
B. Moļņika		1	
V.Brūzis		1	
A. Kronbergs		1	
	1	7	0

Balsojuma rezultāts:

Par: 1;
Pret: 7;
Atturas: 0.

Padomes lēmums: Lēmums nav atbalstīts.

Padomes pārstāvji norāda, ka mazas platības dzīvokļus pieļaujams būvēt, taču aicina pievērst uzmanību ēkas masai, struktūrai, apbūves mērogam un tam kā būve iekļautos pilsētvidē.

7.

Teātra laukums un Aspazijas pieminēklis; Iesniedzējs: Rīgas domes pilsētas attīstības departaments;

Padome pieņem izskatīšanai jautājumu par Aspazijas pieminēkļa uzstādīšanu Teātra laukumā.

E. Ozola informē par ieceri rīkot konkursu Teātra laukuma labiekārtošanai, kurā tiktu uzstādīts Aspazijas piemineklis, kā brīvi interpretēts vides objekts. Apliecina, ka konkursa nolikumā laukumu paredzēts veidot iekļaujot pilsētvidē, atbilstoši visiem normatīviem.

Padome pret ideju attiecas pozitīvi, vienojas lemt par konkursa rīkošanas atbalstīšanu.

Padome balso par lēmumu: atbalstīt konkursa rīkošanu par Aspazijas pieminekļa izveidošanu uzstādīšanai Teātra laukumā.

	Par	Pret	Atturas
J. Asaris	1		
J. Dambis	1		
A. Ancāne	1		
A. Kušķis	1		
A.Lapiņš (nepiedalās balsojumā)			-
I. Purmale	1		
I.Tapiņa (nepiedalās balsojumā)			-
B. Moļņika	1		
V.Brūzis	1		
A. Kronbergs	1		
	8	0	0

Balsojuma rezultāts:

Par: 8;
Pret: 0;
Atturas: 0.

Padomes lēmums: atbalstīt konkursa rīkošanu par Aspazijas pieminekļa izveidošanu uzstādīšanai Teātra laukumā.

Sēdi slēdz plkst. 18.20

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J.Asaris

V.Brūzis

J.Dambis

A.Ancāne

I.Purmale

A.Lapiņš

I.Tapiņa

A.Kušķis

B.Moļņika

Sēdi protokolēja:

L. Zonne-Zumberga